

## Raadsinformatiememo

Datum woensdag 24 mei 2023  
Ons kenmerk 23.087104  
Aan De gemeenteraad en steunfractieleden  
Kopie aan  
Van S.C. Kruijer  
Steller Marjolijn van Erkelens  
Onderwerp Raadsinformatiememo Recentelijke ontwikkelingen omtrent spuitzones

Geachte dames en heren,

Ik wil u informeren over de recentelijke ontwikkelingen omtrent spuitzones en het besluit wat ons college hierover heeft genomen.

Voor een goede planologische onderbouwing van een bestemmingsplan, een wijziging daarvan of een ontheffing, moet in het kader van een goede ruimtelijke ordening rekening worden gehouden met de bedrijfs-/ontwikkelactiviteiten van agrarische bedrijven en een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. Concreet moet rekening worden gehouden met het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in relatie tot de volksgezondheid.

Een planologische keuze die ziet op het realiseren van gevoelige objecten (zoals woningen, tuinen, kampeerterreinen of recreatieverblijven) naast agrarische gronden waarop het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen toegestaan is, zal in de regel rekening moeten houden met een zogeheten "spuitzone". Een spuitzone is een minimaal aan te houden afstand tussen de gevoelige objecten en die agrarische bedrijvigheid in verband met het risico op drift (onbedoelde verspreiding van gewasbeschermingsmiddelen buiten het behandelde perceel via de lucht). Voor de spuitzone dient gekozen te worden voor bestemmingen die reguliere / langdurige menselijke aanwezigheid uitsluiten. Een (op basis van overgangsrecht voortgezet) gebruik dat reguliere / langdurige menselijke aanwezigheid wèl mogelijk maakt is niet toegestaan.

Vanuit een goede ruimtelijke ordening is het belangrijk om te zorgen voor een gezond woon- en leefklimaat voor onze inwoners en om te zorgen dat de agrarische activiteiten en planologische rechten kunnen worden gecontinueerd bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen waarvoor een planologische procedure moet worden doorlopen.

**Het college heeft daarom besloten om** bij de besluitvorming van ruimtelijke plannen per project te beslissen welke van de 3 opties het college wil toepassen:

1. het aanhouden van een afstand van 50 meter tot het agrarisch perceel;
2. afwachten tot het nieuwe onderzoeksmodel beschikbaar is;
3. in het betreffende bestemmingsplan onderbouwen dat een locatie specifiek onderzoek wordt opgesteld waarbij mogelijk afgeweken kan worden van de spuitzone van 50 meter.

Het is hierbij belangrijk om te weten dat er (op dit moment) geen wettelijke bepalingen gelden ten aanzien van de minimale afstanden van spuitzones. Daarom moet voor het bepalen van de

---

juiste spuitzone aansluiting worden gezocht bij hetgeen in de jurisprudentie (zie bijlage voor meer juridische achtergrond informatie) hierover is bepaald. Er is op dit moment geen verantwoorde "standaard" oplossing voor de spuitzones. Het is daarom van belang dat het college bij elk voorgelegd planologisch besluit waarin "spuitzones" een rol spelen, afzonderlijk een besluit neemt.

### **De 3 opties nader uitgelegd:**

voor de ontwikkeling van gevoelige objecten gelegen naast agrarische bedrijfsvoering betekent dit dat er gekozen moet worden uit de navolgende opties:

- (1) Er wordt een spuitzone van 50 meter aangehouden (gelegen binnen de percelen van de beoogde ontwikkeling of gelegen binnen de percelen van de naastgelegen agrarische bedrijfsvoering). Een dergelijke spuitzone kan onder verwijzing naar de standaard jurisprudentie afdoende onderbouwd worden. Aan deze optie kleven, bezien van uit de volksgezondheid of planologie, minimale juridische risico's. Het realiseren van een spuitzone gelegen binnen de percelen van de naastgelegen agrarische bedrijfsvoering zal in de regel kostbaar zijn, de agrarische bedrijfsvoering schaden en het proces daartoe tijdsintensief waardoor optie 2 of optie 3 aantrekkelijker lijkt.
- (2) Er wordt gewacht tot het moment dat er een nieuw onderzoeksmodel beschikbaar is dat wel door de Afdeling geaccepteerd wordt. Uit jurisprudentie blijkt namelijk dat het ministerie van LNV opdracht heeft gegeven aan een externe organisatie om een document op te stellen voor een op wetenschappelijke gronden gebaseerde beoordeling van spuitvrije zones. Het is nog niet bekend wanneer dat document gereed zal zijn. Aan deze optie kleven, bezien van uit de volksgezondheid of planologie, minimale juridische risico's; of
- (3) Het bestemmingsplan, een wijziging daarvan of een ontheffing daarvan wordt onderbouwd met een locatie specifiek onderzoek dat is opgesteld zonder het PRI- of EFSA-model (= de eerdere gangbare rekenmodellen). Er is een locatie specifiek onderzoek bekend waarin dergelijke redeneringen zijn opgenomen. Het is niet bekend of deze redeneringen al eerder door de Afdeling zijn geaccepteerd. Aan deze optie kleven, bezien van uit de volksgezondheid en planologie, juridische risico's. Mocht de rechter komen tot vernietiging van de besluitvorming, zal, vanwege het tijdsverloop van de juridische procedure, optie 2 op dat moment in beeld kunnen komen als nieuwe keuze.

### **Agrarische belangen**

Ons college hecht veel waarde aan de belangen van de agrarische sector in onze gemeente. Vanwege het agrarische belang heeft er op 24 mei jl. een gesprek plaatsgevonden met vertegenwoordigers van de LTO. In dit gesprek is naar voren gekomen dat de LTO zich ook zorgen maakt over de spuitzones: het realiseren van spuitvrijzones op agrarische gronden is volgens LTO niet in het belang van de agrariërs. De LTO geeft aan dat er op grote schaal minder landbouwareaal zal ontstaan. Ook gaf de LTO aan zorgen te hebben dat agrariërs tegen de zin in spuitzones krijgen opgelegd in de bestemmingsplannen. In het gesprek is uitgelegd hoe de systematiek werkt, dat de juridische houdbaarheid van deze regeling voor het college belangrijk is, dat agrariërs niet gedwongen worden (zij hebben immers de huidige rechten die beschermd worden in het bestemmingsplan) en dat het college ook rekening moet houden met de volksgezondheid. Mocht een agrariër niet willen meewerken, dan zal dit ten koste gaan van de ruimtelijke ontwikkeling en niet de belangen van de agrariër schaden. Het voorstel van LTO Noord om alleen een heg te plaatsen en geen spuitzone aan te houden acht het college een onvoldoende maatregel. LTO is zich er bewust van dat alleen een heg zeer waarschijnlijk juridisch niet houdbaar is, het argument van LTO is dat de voorgestelde maatregelen net zo min houdbaar zijn. De boodschap is: het wegen van de aanvaardbaarheid van welke maatregel dan ook is een bevoegdheid van het bevoegd gezag, waarbij het bevoegd gezag zich moet realiseren dat elke maatregel anders dan de 50 meter waarschijnlijk niet juridisch houdbaar is.

---

### **Gevolgen voor het woningbouwprogramma**

Uit een eerste analyse van het woningbouwprogramma komen de volgende zaken naar voren:

- onherroepelijke bestemmingsplannen en vergunningen hebben niet direct "last" van spuitzones. Wel van belang is te benadrukken dat het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en de volksgezondheid hier in het geding kan zijn. Bij afwijkingen van het bestemmingsplan of de vergunning, zal een spuitzone (indien een gevoelig object is gelegen naast een agrarisch perceel) wel gaan meespelen.

- er zijn mogelijk een aantal projecten waar een probleem kan ontstaan. Deze projecten liggen direct aangrenzend aan een agrarische perceel waar gewasbeschermingsmiddelen kunnen worden gebruikt en waar het plangebied relatief klein is met een behoorlijk intensief programma. Deze projecten liggen op dit moment stil i.v.m. de prioritering nieuwe woningbouwinitiatieven.

- er zijn meerdere projecten waarbij met de initiatiefnemer en/of aangrenzende grondeigenaren gesproken moet worden om het plan aan te passen door meer afstand te creëren of door de agrarische activiteiten op grotere afstand te houden. Dit lijkt in deze gevallen haalbaar. Dit heeft mogelijk wel financiële of programmatische gevolgen. De gevolgen worden per project in beeld gebracht.

- een aantal plannen zit nog in de initiatieffase waardoor de spuitzones relatief "eenvoudig" meegenomen kan worden bij de planvorming.

### **Vervolg**

Via de projectleiders en de RO-adviseurs vindt de communicatie naar de initiatiefnemers plaats.

De jurisprudentie en landelijke ontwikkelingen t.a.v. spuitzones wordt goed in de gaten gehouden. Indien er zich nieuwe ontwikkelingen voordoen die tot andere besluitvorming zou moeten leiden, dan zal het college hierover geadviseerd worden en uw raad wederom geïnformeerd worden.

We vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Schagen,

Mevrouw E.C. van der Bruggen  
gemeentesecretaris

Mevrouw M.J.P. van Kampen-Nouwen  
burgemeester

### **De maatvoering voor spuitzones**

Er gelden geen wettelijke bepalingen ten aanzien van de minimale afstanden van spuitzones. Daarom moet voor het bepalen van de juiste spuitzone aansluiting worden gezocht bij hetgeen in de jurisprudentie hierover is bepaald.

Een planologische keuze die ziet op spuitzone van 50 meter wordt volgens de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: de Afdeling) niet onredelijk geacht (ABRvS 23 juni 2004, ECLI:NL:RVS:2004:AP3436).

Een kleinere spuitzone afstand kan volgens de Afdeling aanvaardbaar zijn als daaraan een deugdelijke motivering ten grondslag ligt. Die motivering kan gebaseerd zijn op een locatie specifiek onderzoek (ABRvS 30 maart 2016, ECLI:NL:RVS:2016:855). Uit dat locatie specifiek onderzoek dient te volgen welke spuitzone voor die specifieke locatie nog aanvaardbaar is en welke (bijvoorbeeld driftreducerende) maatregelen kunnen of moeten worden getroffen om tot die aanvaardbaarheid te komen.

### **Een streep door de gehanteerde onderzoeksmethoden**

In recente uitspraken lijkt de Afdeling de locatie specifieke onderzoeken steeds strenger te beoordelen.

Zo oordeelde de Afdeling eind 2020 ([ABRvS 16 december 2020, ECLI:NL:RVS:2020:3018](#)) dat een alom geaccepteerde onderzoeksmethode genaamd "PRI" niet kan dienen als basis voor een locatie specifiek onderzoek. Dat was opmerkelijk omdat de Afdeling eerder de PRI methode wel accepteerde (o.a. ABRvS 25 maart 2020, ECLI:NL:RVS:2020:869 en ABRvS 28 november 2018, ECLI:NL:RVS:2018:3904).

Eind 2022 oordeelde de Afdeling ([ABRvS 19 oktober 2022, ECLI:NL:RVS:2022:3023](#), en [ABRvS 23 november 2022, ECLI:NL:RVS:2022:3387](#)) dat een alom geaccepteerde onderzoeksmethode genaamd "EFSA" niet kan dienen als (wetenschappelijke) basis voor een locatie specifiek onderzoek. De planologische besluiten die genomen waren op basis van die onderzoeken waren aldus onvoldoende gemotiveerd en werden daarom vernietigd.